

AZERBAYCAN ÜLKE RAPORU

TEMMUZ 2011

İÇİNDEKİLER

	<u>SAYFA NO</u>
1. SOSYAL VE EKONOMİK GÖSTERGELER	2
2. AZERBAYCAN'IN GENEL EKONOMİK DURUMU	3
- Genel Ekonomik Durum	3
- Azerbaycan'ın Dış Ticareti	4
a. Azerbaycan'ın İhracatı	4
b. Azerbaycan'ın İthalatı	5
3. TÜRKİYE AZERBAYCAN ARASINDAKİ TİCARİ İLİŞKİLERİN GELİŞİMİ	7
-Türkiye-Azerbaycan Dış Ticareti	7
4. AZERBAYCAN'IN MOBİLYA SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ	9
5. TÜRKİYE İLE AZERBAYCAN'IN MOBİLYA SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ	10
6. AZERBAYCAN'IN MOBİLYA HARİÇ AĞAÇ MAMULLERİ VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ	12
7. TÜRKİYE İLE AZERBAYCAN'IN MOBİLYA HARİÇ AĞAÇ MAMULLERİ VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ	13
8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	14
9. FAYDALI ADRES VE LİNKLER	15
KAYNAKLAR	17

Hazırlayanlar: Sevil SAKARYA/Şeref CANLI

TEMMUZ 2011

1. SOSYAL VE EKONOMİK GÖSTERGELER

Ülke Kimliği

Ulusal Adı	: Azerbaycan Cumhuriyeti
Başkenti	: Bakü
Yönetim Biçimi	: Cumhuriyet
İdari Yapı	: Rayon adı verilen, il ve ilçeler karşılık gelen idari bölgelere ayrılmıştır. Bir Özerk Cumhuriyeti (Nahçıvan), 13 büyükşehir, 66 rayon, 69 şehir, 130 yerleşim alanı ve 4286 kırsal yerleşim alanı mevcuttur.
Resmi Dili	: Azerice
Dini	: %96 Müslüman (çoğunluğu Şii Caferi), %3-4 Hıristiyan, %1 Yahudi
Para Birimi	: Azerbaycan Manatı (AZN) (1 \$=0,786 AZN)
Yüzölçümü	: 86.600 km ² (82.629 km ² kara + 3.971 km ² deniz)
Nüfus	: 8.372.373 (Temmuz 2011 tahmini)
Etnik Gruplar	: Azeri %91,2, Lezgi %2,2, Rus %1,8, Ermeni (Dağlık Karabağ) %1,5, Gürcü %0,2, Diğer %3,8
Dil	: 90,3% Azerice, 2,2% Lezgice, %1,8 Rusça, %1,5 Ermenice, %3,3 Diğer
Mesai Saatleri ve Günleri	: Azerbaycan'da mesai günleri Pazartesi-Cuma beş gündür. Çalışma saatleri ise, farklılıklar göstermekle birlikte, genel olarak 9:30-17:00'dir.
Büyük Eyaletler	: Bakü (2.039.700), Gence(313.000), Sumgayt (310.000), Mingaçevir (96.000)
Türkiye ile Saat Farkı	: +2 saat
Uluslararası Telefon Kodu	: Uluslararası telefon kodu (994)'tür.

Sosyal Göstergeler		
Okuma Yazma Oranı (%)		99
Demiryolu uzunluğu		2.918 km
Petrol boru hatları		1.424 km
Doğal gaz boru hatları		3.361 km
Ekonomik Göstergeler		2010 Tahmini
GSYİH (Milyar \$)		47,22
Kişi Başına GSYİH (\$)		5.640
Reel GSYİH Büyüme Oranı (%)		5
GSYİH Sektörel Dağılımı (%)	Tarım	5,5
	Sanayi	61,4
	Hizmetler	33,1
Enflasyon Oranı (TÜFE) (%)		5,1
İşgücü (Milyon Kişi)		5,9
İşsizlik Oranı (%)		0,9
Dış Ticaret (Milyar \$)(2010)	İhracat (FOB)	21,3
	İthalat (CIF)	6,6
	Denge	14,7
	Ticaret Hacmi	27,9
İhraç Ürünleri	Petrol ve Gaz	%94,5
	Hayvansal ve Bitkisel Yağlar	≈%1
	Gemi,Yat ve Tekneler	≈%1
İthal Ettiği Ürünler	Makine ve Aksamları	%21,4
	Kara Taşıtları(Otomobil, Motosiklet vs.)	%9,3
	Demir ve Çelik Ürünleri	%8,5
	Elektrikli ve Elektronik Eşyalar	%7,4
Cari Fazla (Milyar \$)		15,9
Azerbaycan'a Gelen Doğrudan Yabancı Sermaye (Milyar \$)		15
Dış Borç (Milyar \$) – 31 Aralık 2010		3,22

Kaynak : CIA The World Factbook

2. AZERBAJCAN'IN GENEL EKONOMİK DURUMU

Genel Ekonomik Durum

Azerbaycan ekonomisi daha çok petrol, doğal gaz, petrokimya, tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Petrol rezervi 3 milyar 300 milyon varil, doğal gaz rezervi 170 milyar m³ olarak tahmin edilmektedir. Dağıstan'a sınır bölgelerde demir, bakır ve kükürt yatakları bulunmaktadır. Ayrıca kurşun, çinko, kobalt ve tuz rezervlerine sahiptir. Petrol, doğal gaz ve maden gelirlerinin gayri safi yurtiçi hasıladaki payı %40'dır. 13 iktisadi bölgeye ayrılan Azerbaycan'ın en önemli iktisadi bölgesi Apseron (Bakü) İktisadi Bölgesi'dir. En çok petrol, elektrik, doğal gaz, petrokimya ürünleri ve yakıt üretimi bu bölgede yapılmaktadır. Sanayi tesislerinin çoğu da bu bölgededir. Tarımdan elde edilen gelirin gayri safi yurtiçi hasıladaki payı %26'dır ve çalışan nüfusun %40'ı bu alanda iş görmektedir. Ekilen arazinin %65'inde sulu tarım yapılmaktadır. Kura ırmağının havzasında en çok pamuk yetiştirilmektedir. Bunun yanı sıra tütün, hububat, mısır, pirinç, çay ve turuncgiller de üretilmektedir.

Azerbaycan, 1991 yılında bağımsızlığını kazandıktan sonra, önemli siyasi, askeri, sosyal ve ekonomik problemlerle karşı karşıya gelmiştir.

SSCB döneminde sistemli olarak Cumhuriyetler arasında bağımlılığı bir anlamda zorunlu kılan ekonomik yapının ani çöküşü, pazar ekonomisine geçişte; ekonomik, siyasi, hukuki bir alt yapının olmaması, teknolojinin eski olması, serbest piyasa modelinin bilinmemesi, Ermenilerin işgalci tutumu sonucu topraklarının %20'sinin kaybedilmesi, bir milyon kişinin kendi ülkesinde mülteci durumuna düşmesi ve benzeri nedenlerle üretim durma noktasına gelmiş, sonuç olarak da ekonomi üzerinde insiyatif tamamen kaybedilmiştir.

Ülkede siyasi istikrarın sağlanması ve Ermenilerle geçici ateşkese varılmasından sonra dikkatler ekonomi üzerinde yoğunlaşmaya başlamıştır. Bunun sonucu olarak 20 Eylül 1994 tarihinde "Asrın Anlaşması" olarak adlandırılan Azerbaycan Devlet Petrol Şirketi ile dünyanın önde gelen petrol şirketleri arasında "Hazar Denizinin Azerbaycan'a ait Bölümünde Azeri, Çırağ, Güneşli Yataklarının Birlikte İşlenmesi ve Paylaşılması Hakkında" ilk Anlaşma imzalanmıştır.

Alınan önlemler neticesinde, GSYİH'nın reel seviyesi 1996 yılında, 1988 yılından beri ilk defa %1,3 artmıştır. 2000-2010 yılları arasında GSYİH'deki artış yıllık ortalama %15,9 olmuştur.

Azerbaycan ekonomisinde 1996 yılından itibaren başlayan büyüme 2010 yılında da sürmüştür. 2010 yılında GSYİH %9,5 artarak 37,8 milyar Manat'a (47,2 milyar \$'a) yükselmiştir. Kişi başına düşen milli hasıla ise %7,9 artarak 5.640 \$'a yükselmiştir.

Azerbaycan'da 2010 yılı verilerine göre resmi işsizlik oranı %0,95 olmakla beraber gerçek işsizlik oranının %6 seviyelerinde olduğu tahmin edilmektedir. Azerbaycan'da kayıt dışı istihdam %55 gibi yüksek bir orandadır.

2010 yılında gıda ürünleri, içki ve tütün fiyatlarında %1,5 azalış, gıda ürünleri dışındaki mal ve hizmetlerde ise %2 oranında artış olmuştur.

Azerbaycan'ın Dış Ticareti

2009 yılında 20,8 milyar \$ olan Azerbaycan toplam dış ticareti 2010 yılında 27,9 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında Azerbaycan'ın toplam ihracatı bir önceki yıla göre %44,9 oranında artış kaydederek 21,3 milyar \$'a ulaşmış, toplam ithalatı ise 2009 yılına göre %7,8 artarak 6,6 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir.

a. Azerbaycan'ın İhracatı

Azerbaycan'ın en büyük ihrac pazarı olan İtalya'ya ihracatı, toplam ihracatının %33'ü olup 2010 yılında %85,9 oranında artarak 7 milyar \$'a ulaşmıştır. Azerbaycan'ın ikinci büyük ihrac pazarı olan Fransa'ya ihracatı 2010 yılında bir önceki yıla göre %40 artarak 1,8 milyar \$ olarak gerçekleşmiştir. Azerbaycan'ın toplam ihracatından %8,2 pay alan İsrail'e 2010 yılında toplam 1,7 milyar \$ ihracat yapmıştır.

İhracattan büyük pay alan diğer ülkeler ise sırasıyla A.B.D., Ukrayna, Hırvatistan, Endonezya, Rusya Fed., Malezya ve Singapur'dur. Azerbaycan'ın ihracatında ilk on sırayı alan ülkeler toplam ihracatının %80'ini gerçekleştirmektedirler.

2010 yılında Türkiye Azerbaycan'ın ihracat yaptığı 131 ülke arasından 22. olmuş ve Azerbaycan'ın Türkiye'ye ihracatı bir önceki yıla göre %58,8 artarak 170 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Azerbaycan'ın İhracatında Başlıca Ülkeler (Bin \$)								
Sıra	Ülke	2006	2007	2008	2009	2010	09-10 Değ. (%)	Pay (%)
1	İtalya	2.845.408	940.929	19.220.144	3.788.439	7.044.154	85,9	33,1
2	Fransa	347.580	258.843	2.322.668	1.326.112	1.856.524	40,0	8,7
3	İsrail	684.829	369.846	3.605.830	1.236.197	1.744.822	41,1	8,2
4	A.B.D.	98.191	289.170	6.014.258	1.746.805	1.706.574	-2,3	8,0
5	Ukrayna	38.404	29.188	172.126	184.043	888.638	382,8	4,2
6	Hırvatistan	3.559	39.864	542.657	193.741	787.169	306,3	3,7
7	Endonezya	13	390.293	1.411.086	660.653	782.161	18,4	3,7
8	Rusya Fed.	344.259	527.122	582.871	744.952	773.552	3,8	3,6
9	Malezya	0	40	0	387.557	740.784	91,1	3,5
10	Singapur	33.969	9.227	23.730	5.423	510.877	9320,6	2,4
11	Gürcistan	285.275	343.820	490.740	395.008	410.969	4,0	1,9
12	Çin	6.390	10.104	498.968	129.873	338.850	160,9	1,6
13	Kanada	716	2.263	566.529	587.482	317.068	-46,0	1,5
14	Hindistan	1.008	144.948	2.432.497	266.870	299.643	12,3	1,4
15	Çin Tapei	13	28	353.921	680.392	294.606	-56,7	1,4
16	Yunanistan	181.983	115.077	290.884	179.745	255.013	41,9	1,2
17	Portekiz	19.215	0	260.992	28.457	224.613	689,3	1,1
18	Güney Kore	68.354	124.771	696.815	148.203	218.386	47,4	1,0
19	Türkmenistan	9.525	13.600	21.002	37.477	200.678	435,5	0,9
20	Tayland	34.787	5	77.209	285	194.397	68109,5	0,9
22	Türkiye	388.145	1.056.323	626.157	107.588	170.894	58,8	0,8
	Diğerleri	980.542	1.392.858	7.545.145	1.853.426	1.518.048	-18,1	7,1
	TOPLAM	6.372.165	6.058.319	47.756.229	14.688.728	21.278.420	44,9	100,0

Kaynak: Comtrade

Azerbaycan Ağaç ve Orman Ürünleri Raporu

2010 yılında Azerbaycan en fazla 27.fasılda yer alan mineral yakıtlar ve mineral yağlar ihracatı gerçekleştirmiş olup, bir önceki yıla göre bu ürünün ihracatında %47,4 oranında artış yaşanmış ve söz konusu üründen toplam 20,1 milyar \$ değerinde ihracat yapılmıştır. Ülkenin ihracatının yaklaşık %95'i mineral yakıtlar ve mineral yağlar ürünlerinden oluşmaktadır.

İhracattan yaklaşık %1 pay alan hayvansal ve bitkisel yağlar ikinci sırada yer almakta olup bunu %0,8 pay ile gemiler ve suda yüzen taşıtlar takip etmektedir.

Azerbaycan'ın İhracatında Başlıca Ürünler (Bin \$)									
Sıra	G.T.İ.P	Ürün Tanımı	2006	2007	2008	2009	2010	09-10 Değ.(%)	Pay (%)
1	27	Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar	5.390.286	4.931.408	46.363.077	13.639.469	20.110.198	47,4	94,5
2	15	Hayvansal Ve Bitkisel Yağlar	63.370	82.954	123.422	128.868	188.255	46,1	0,9
3	89	Gemiler, Suda Yüzen Taşıtlar	73.229	93.174	124.723	167.718	175.798	4,8	0,8
4	17	Şeker Ve Şeker Mamulleri	31.101	149.724	84.665	102.715	146.452	42,6	0,7
5	8	Meyvalar, Kabuklu Yemişler, Turunçgiller	98.705	124.520	152.255	142.242	112.484	-20,9	0,5
6	39	Plastik Ve Plastikten Mamul Eşya	99.870	70.899	123.096	60.723	84.509	39,2	0,4
7	72	Demir Ve Çelik	29.830	44.744	49.899	20.046	76.990	284,1	0,4
8	7	Sebzeler, Bazı Kök Ve Yumrular	33.284	39.097	63.595	50.039	42.345	-15,4	0,2
9	73	Demir Veya Çelikten Eşya	35.582	32.037	181.457	83.364	35.193	-57,8	0,2
10	9	Kahve, Çay, Baharat	18.182	18.740	19.058	27.314	33.361	22,1	0,2
		Diğerleri	498.726	471.022	470.982	266.230	272.835	2,5	1,3
		TOPLAM	6.372.165	6.058.319	47.756.229	14.688.728	21.278.420	44,9	100,0

Kaynak: Comtrade

b. Azerbaycan'ın İthalatı

2010 yılında Azerbaycan'ın ithalatındaki en önemli ülke toplam ithalattan aldığı %17,4'lük payla Rusya Federasyonu olmuştur. Azerbaycan'ın Rusya Federasyonu'ndan yaptığı ithalat bir önceki yıla göre %6,9 oranında artmış ve 1,1 milyar \$ seviyelerinde gerçekleştirilmiştir.

Azerbaycan'ın ithalatından en büyük payı alan ikinci ülke 771 milyon \$'la Türkiye olurken, ülkemizi 607 milyon \$'la Almanya takip etmiştir.

2010 yılında Azerbaycan'ın ithalatındaki diğer başlıca ülkeler sırasıyla Çin, Ukrayna, İngiltere, Kazakistan ve A.B.D.'dir.

Azerbaycan Ağaç ve Orman Ürünleri Raporu

Azerbaycan'ın İthalatında Başlıca Ülkeler (Bin \$)								
Sıra	Ülke	2006	2007	2008	2009	2010	09-10 Değ. (%)	Pay (%)
1	Rusya Fed.	1.181.584	1.003.886	1.349.744	1.070.947	1.145.009	6,9	17,4
2	Türkiye	385.040	624.692	807.343	906.072	771.442	-14,9	11,7
3	Almanya	403.816	471.198	598.570	551.462	607.068	10,1	9,2
4	Çin	222.493	278.794	478.529	484.823	587.619	21,2	8,9
5	Ukrayna	317.512	465.558	567.229	511.655	465.560	-9,0	7,1
6	İngiltere	453.766	411.329	385.942	274.772	302.757	10,2	4,6
7	Kazakistan	127.252	222.294	200.052	63.618	293.553	361,4	4,4
8	A.B.D.	197.986	268.906	266.239	264.234	206.338	-21,9	3,1
9	Singapur	6.172	8.675	33.879	4.708	173.893	3593,6	2,6
10	Brezilya	85.288	117.555	95.721	115.540	161.635	39,9	2,5
11	Güney Kore	46.933	91.556	162.619	124.920	157.316	25,9	2,4
12	Japonya	188.294	295.091	240.465	146.209	146.305	0,1	2,2
13	Fransa	55.838	103.802	132.731	142.121	136.440	-4,0	2,1
14	İtalya	124.675	140.939	188.527	127.768	118.350	-7,4	1,8
15	İran	85.917	105.236	97.227	78.668	118.239	50,3	1,8
16	Belarus	20.689	76.966	89.582	136.758	112.550	-17,7	1,7
17	İsviçre	45.550	43.820	80.419	91.449	93.068	1,8	1,4
18	Avusturya	40.434	46.624	69.123	62.745	87.574	39,6	1,3
19	İsrail	26.180	30.842	80.049	80.877	59.369	-26,6	0,9
20	B.A.E.	37.784	50.057	63.749	32.037	56.644	76,8	0,9
	Diğerleri	1.213.541	854.358	1.174.108	847.677	796.068	-6,1	12,1
	TOPLAM	5.266.744	5.712.178	7.161.847	6.119.060	6.596.797	7,8	100,0

Kaynak: Comtrade

2010 yılında Azerbaycan'ın en fazla ithal ettiği ürünler makine ve aksesuarları olmuştur. Söz konusu fasılın toplam ithalattan aldığı pay %21,4 olup, bu ürün grubunda toplam 1,4 milyar \$ değerinde ithalat gerçekleştirilmiştir.

ABD'nin ithalatından %9,3 oranında pay alan motorlu kara taşıtları, traktör, aksesuar ve parçaları fasılından ise toplam 612 milyon \$ ithalat yapılmıştır.

En fazla ithal edilen ürünler arasında üçüncü sırayı alan demir veya çelikten eşya ithalatı ise bir önceki yıla göre %42,2 oranında artarak 560 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Azerbaycan'ın İthalatındaki Başlıca Ürünler Bin(\$)									
Sıra	G.T.İ.P	Ürün Tanımı	2006	2007	2008	2009	2010	09-10 Değ. (%)	Pay (%)
1	84	Makine ve Aksesuarları	1.122.507	1.228.398	1.603.346	1.158.020	1.413.817	22,1	21,4
2	87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktör, Aksesuar Parçaları	406.525	660.543	973.085	570.635	612.441	7,3	9,3
3	73	Demir ve Çelikten Eşya	423.949	494.568	474.188	393.863	560.203	42,2	8,5
4	85	Elektrikli Makina ve Cihazlar, Aksesuar Parçaları	423.845	497.730	604.206	970.976	489.383	-49,6	7,4
5	10	Hububat	152.755	310.178	409.325	222.997	315.890	41,7	4,8
6	24	Tütün ve Tütün Yerine Geçen İşlenmiş Maddeler	92.451	173.796	199.510	222.712	228.137	2,4	3,5
7	72	Demir ve Çelik	100.691	120.227	192.113	162.121	226.996	40,0	3,4
8	17	Şeker ve Şeker Mamulleri	83.187	127.203	121.562	133.197	208.287	56,4	3,2
9	39	Plastik ve Plastikten Mamul Eşya	87.556	122.394	196.862	128.749	179.465	39,4	2,7
10	90	Optik, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Cihazları,	113.488	171.276	191.161	187.259	169.948	-9,2	2,6
		Diğerleri	2.259.790	1.805.865	2.196.489	1.968.531	2.192.230	11,4	33,2
		TOPLAM	5.266.744	5.712.178	7.161.847	6.119.060	6.596.797	7,8	100,0

Kaynak: Comtrade

3. TÜRKİYE-AZERBAYCAN TİCARİ İLİŞKİLERİNİN GELİŞİMİ

Türkiye-Azerbaycan Dış Ticareti

Türkiye ile Azerbaycan arasındaki ticaret rakamları aşağıdaki tabloda verilmiş olup, TÜİK verilerine göre 2006 yılında 1 milyar \$ olan toplam dış ticaret hacmi %133,4 oranında artış kaydederek 2010 yılında 2,4 milyar \$'a ulaşmıştır.

2010 yılında 1,5 milyar \$ olan ihracatımız 2011 yılının ilk beş ayında 568 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. İthalatımız ise 2010 yılında 865 milyon \$ iken 2011 yılının ilk beş ayında 509 milyon \$ olarak kaydedilmiştir.

Türkiye-Azerbaycan Dış Ticareti (Milyon \$)				
Yıllar	İhracat	İthalat	Toplam Ticaret Hacmi	Dış Ticaret Dengesi
2006	695,3	340,5	1.035,8	354,8
2007	1.047,7	329,6	1.377,3	718,0
2008	1.667,5	928,4	2.595,9	739,0
2009	1.399,4	752,8	2.152,2	646,6
2010	1.551,2	865,1	2.416,3	686,1
2011*	568,3	509,3	1.077,6	59,1

Kaynak: TÜİK verileri / *Ocak-Mayıs verileri kullanılmıştır. NOT: Comtrade ve TÜİK verilerinde Türkiye dış ticaret rakamları farklılık göstermektedir.

Türkiye'nin Azerbaycan'a İhrac Ettiği Başlıca Ürünler (Bin \$)							
Sıra	G.T.İ.P	Ürün Tanımı	2007	2008	2009	2010	2011*
1	84	Makine ve Aksamları	148.667	215.799	159.920	193.222	71.344
2	39	Plastik ve Plastikten Eşya	98.006	143.153	135.680	161.705	51.965
3	85	Elektrikli Makina ve Cihazlar, Aksam Parçaları	101.514	148.714	123.638	146.118	51.215
4	73	Demir veya Çelikten Eşya	66.689	155.225	116.121	108.385	50.276
5	94	Mobilyalar, Aydınlatma Lambaları, Prefabrik Yapılar	43.243	83.546	91.740	105.628	35.462
6	76	Aluminyum ve Aluminyumdan Eşya	23.921	38.570	37.445	56.045	20.427
7	48	Kağıt ve Karton; Kağıt Hamurundan Kağıt ve Kartondan Eşya	26.673	49.002	48.376	53.294	16.618
8	34	Sabunlar, Yüzey Aktif Organik Maddeler	13.449	40.115	47.351	49.860	16.902
9	87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktör, Bisiklet, Motosiklet ve Aksamları	99.405	142.558	45.822	40.278	39.778
10	72	Demir ve Çelik	17.504	48.502	22.768	39.307	12.167
11	69	Seramik Mamulleri	27.596	37.265	30.615	34.802	9.085
12	68	Taş, Alçı, Çimento Mika vb. Maddelerden Eşya	17.843	29.416	32.929	33.087	12.039
13	44	Ağaç ve Ağaçtan Mamul Eşya; Odun Kömürü	27.372	38.704	35.660	33.015	14.990
14	32	Debagat ve Boyacılıkta Kullanılan Hülasa, Boya, Macun vb.	23.861	29.164	29.123	27.800	10.186
15	57	Halılar ve Diğer Dokumaya Elverişli Maddeden Yer Kaplamaları	22.235	27.196	25.284	24.874	7.265
16	38	Muhtelif Kimyasal Maddeler	12.770	18.192	20.621	21.494	7.953
17	70	Cam ve Cam Eşya	12.127	18.974	18.089	21.304	7.070
18	27	Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar ve Müst.	9.721	15.112	16.405	21.290	6.347
19	25	Tuz, Kükürt, Toprak ve Taşlar, Alçılar, Çimento	29.644	83.194	30.322	20.688	3.668
20	90	Optik, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Cihazları	17.222	16.568	21.213	20.150	6.628
		Diğerleri	208.207	288.501	310.277	338.839	116.955
TOPLAM			1.047.668	1.667.469	1.399.399	1.551.185	568.339

Kaynak: TÜİK verileri / *Ocak-Mayıs verileri kullanılmıştır.

İki ülke arasındaki dış ticaret sürekli olarak Türkiye lehine fazla vermiştir. 2006 yılında 354 milyon \$ olan dış ticaret dengesi %93,8 artış göstererek 2010 yılında 686 milyon \$ seviyesine ulaşmıştır. 2011 yılının ilk 5 ayında dış ticaret dengesi Türkiye lehine 59 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

2010 yılında Türkiye'nin Azerbaycan'a yaptığı toplam ihracat içinde en büyük paya sahip olan ürün 193 milyon \$ ile makine ve aksamlardır. Onu 161 milyon \$'la plastik ve plastikten eşya takip etmiştir. Elektrikli makine aksam ve parçaları, demir veya çelikten eşya, mobilya ve prefabrik yapılar, alüminyum ve alüminyumdan eşya ihracattan büyük pay alan mal grupları arasındadır.

2010 yılında Türkiye'nin Azerbaycan'dan ithalatında fasıl olarak birinci sırayı 746 milyon \$'lık değeriyle mineral yakıtlar, yağlar almıştır. Onu sırasıyla bakır ve bakırdan eşya, alüminyum ve alüminyumdan eşya ile plastik ve plastikten eşya takip etmiştir.

Türkiye'nin Azerbaycan'dan İthal Ettiği Başlıca Ürünler (Bin \$)							
Sıra	G.T.İ.P	Ürün Tanımı	2007	2008	2009	2010	2011*
1	27	Mineral Yakıtlar, Yağlar ve Müstahsalları	222.027	805.030	665.658	746.867	455.879
2	74	Bakır ve Bakırdan Eşya	36.627	22.604	9.813	29.063	18.700
3	76	Alüminyum ve Alüminyumdan Eşya	9.372	20.297	39.849	28.742	2.400
4	39	Plastik ve Plastikten Eşya	27.749	53.474	6.845	27.450	16.652
5	29	Organik Kimyasal Müstahsallar	5.273	8.906	5.463	11.390	5.927
6	41	Ham Postlar, Deriler ve Köseleler	8.551	8.319	6.187	9.732	2.875
7	52	Pamuk	13.105	1.058	14.426	5.208	5.068
8	78	Kurşun ve Kurşundan Eşya	761	1.643	800	1.773	636
9	84	Makine ve Aksamları	284	407	526	1.591	365
10	20	Sebze, Meyve, Bitki Parçaları	1.488	0	1	979	0
11	71	İnciler, Kıymetli Taş ve Metal Mamulleri	0	29	113	418	0
12	93	Silahlar, Mühimmat Aksam ve Parçaları	397	499	437	378	187
13	26	Metal Cevherleri, Cüruf ve Kül	297	0	0	287	91
14	87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktör, Motosiklet vb.	22	1.368	1.111	249	44
15	90	Optik, Fotoğraf, Sinema, Ölçü-Kontrol-Ayar Cihazları	26	35	43	247	54
16	44	Ağaç ve Ağaçtan Eşya; Odun Kömürü	399	138	184	118	35
17	05	Tarifenin Başka Yerinde Olmayan Hayvansal Müstahsallar	54	185	440	97	198
18	69	Seramik Mamulleri	24	16	1	75	0
19	33	Uçucu Yağlar, Rezinoitler, Parfümeri, Kozmetik	119	44	98	70	1
20	85	Elektrikli Makine Ve Cihazlar Aksam ve Parçaları	327	29	156	59	4
		Diğerleri	2.745	4.339	627	338	150
		TOPLAM	329.647	928.421	752.780	865.131	509.265

Kaynak: TÜİK verileri / *Ocak-Mayıs verileri kullanılmıştır.

4. AZERBAJCAN'IN MOBİLYA SEKTÖRÜ DİŞ TİCARETİ

2005-2010 yılları arasında Azerbaycan'ın mobilya sektöründe dış ticaret açığının genel olarak artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Azerbaycan'ın mobilya ithalatı sürekli olarak artış göstermektedir. 2006 yılında ufak bir düşüş gösteren ithalat 2007 yılında %38'lik büyük bir artış göstermiştir. 2009 yılında 43,9 milyon \$ seviyelerinde olan mobilya ithalatı 2010 yılında %21,4'lük bir artışla 53,3 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. Azerbaycan'ın mobilya ihracatı ise 2007 yılına kadar artmış ancak, bu seneden sonra sürekli bir düşüş eğilimi göstermiştir. 2007 yılında 9,3 milyon \$ olan mobilya ihracatı %53,8'lik bir düşüş ile 2010 yılında 4,3 milyon dolar seviyelerine gerilemiştir.

Azerbaycan'ın Mobilya Sektörü Dış Ticareti					
Yıllar	İthalat		İhracat		Dış Ticaret Dengesi
	Milyon \$	Değişim (%)	Milyon \$	Değişim (%)	Milyon \$
2005	30,1		2,7		-27,4
2006	25,7	-14,6	5,2	94,6	-20,5
2007	35,6	38,4	9,3	79,0	-26,3
2008	41,2	15,7	9,2	-0,5	-31,9
2009	43,9	6,8	6,5	-29,5	-37,4
2010	53,3	21,4	4,3	-33,7	-49,0

Kaynak: Comtrade

Azerbaycan'ın Mobilya İthalatında Başlıca Ülkeler (\$)							
Sıra	Ülke	2005	2006	2007	2008	2009	2010
1	Türkiye	11.841.759	10.729.679	19.346.623	17.324.090	20.039.306	29.900.324
2	Çin	7.411.574	5.049.127	4.367.372	6.133.397	4.902.231	3.945.562
3	İtalya	1.688.898	1.998.126	2.278.485	4.381.219	4.467.644	3.630.215
4	Ukrayna	509.400	889.600	1.655.951	2.350.510	1.993.119	2.484.888
5	Çek Cum.	24.097	10.833	2.100	185.351	2.288	2.375.881
6	Fransa	661.805	513.062	659.086	1.225.223	809.177	1.529.049
7	A.B.D.	459.118	1.088.399	519.481	361.292	1.002.564	1.519.471
8	Rusya Fed.	758.217	768.662	1.093.924	2.035.871	1.521.725	1.346.406
9	Almanya	346.401	346.524	1.126.556	2.003.448	5.171.107	1.242.461
10	İngiltere	1.198.865	434.165	783.682	702.834	656.130	948.256
11	İspanya	63.956	25.259	82.420	61.828	378.530	859.089
12	Romanya	950.297	823.212	783.314	818.406	552.598	680.290
13	İsrail	880	0	11.867	411.513	482.564	613.598
14	Kanada	4.889	3.519	10.790	120	0	488.628
15	Polonya	392.387	488.877	365.980	197.593	295.174	413.380
16	Belarus	493	48	39.250	80.079	60.209	225.952
17	B.A.E.	1.688.762	856.976	662.987	1.170.899	430.509	173.723
18	Finlandiya	9.471	66.377	1.748	106.788	12.793	137.626
19	Cebelitarık	0	0	5.034	44.805	125.569	115.060
20	Litvanya	630	19.702	0	297	101.791	90.891
	Diğerleri	2.081.092	1.587.595	1.783.626	1.556.478	935.750	626.057
	TOPLAM	30.092.991	25.699.742	35.580.276	41.152.041	43.940.778	53.346.807

Kaynak: Comtrade

Azerbaycan'ın mobilya ithal ettiği ilk beş ülke olan Türkiye, Çin, İtalya, Ukrayna ve Çek Cumhuriyeti ülkenin mobilya ithalatının %79,4'ünü teşkil etmektedir. Azerbaycan mobilya ithalatında 1. sırada yer alan Türkiye %56 pay almış ve Azerbaycan'a 29,9 milyon \$'lık mobilya ihracatı gerçekleştirmiştir.

Azerbaycan Ağaç ve Orman Ürünleri Raporu

Azerbaycan'ın Mobilya İthalatı Dörtlü G.T.İ.P Bazında (Bin \$)							
G.T.İ.P	Ürün Tanımı	2005	2006	2007	2008	2009	2010
9403	Diğer Mobilyalar Ve Aksam ve Parçaları	25.517	20.638	24.462	29.528	28.708	35.249
9401	Oturmaya Mahsus Mobilyalar ve Aksam ve Parçaları	3.281	3.315	7.369	8.801	8.142	11.555
9402	Tıpta, Cerrahide, Diş Hekimliğinde Kullanılan Mobilyalar	422	579	2.205	1.468	5.992	4.930
9404	Şilte Mesnetleri, Doldurulmuş Yatak Takımı Eşyası vb. Eşya	872	1.169	1.544	1.355	1.099	1.614
TOPLAM		30.093	25.700	35.580	41.152	43.941	53.347

Kaynak: Comtrade

Dörtlü G.T.İ.P bazında sıralandığında 2010 yılında Azerbaycan mobilya ithalatında ilk sırayı %66 payla GTİP 9403'te yer alan "Diğer mobilyalar ve aksam ve parçaları" almaktadır. Bunu sırası ile %21 pay ile "Oturmaya mahsus mobilyalar ve aksam ve parçaları" ve %9,1 pay ile "Tıpta, cerrahide, diş hekimliğinde kullanılan mobilyalar" izlemektedir.

5. TÜRKİYE İLE AZERBAYCAN ARASINDA MOBİLYA SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ

TÜİK verileri ile Comtrade verileri arasında fark bulunmaktadır ve bu bölümde TÜİK verileri esas alınmıştır. 2010 yılında Türkiye'nin Azerbaycan'a mobilya sektörü ihracatı bir önceki yıla kıyasla %16 artarak 82,9 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir. Türkiye'nin sektör ihracatından % 5,9'luk pay alan Azerbaycan, sektörün en önemli dördüncü pazarı konumundadır. Azerbaycan, Türkiye'nin mobilya sektörü ithalatından çok küçük bir pay almakta ve 80. sırada yer almaktadır. Ancak, ülkemiz Azerbaycan'ın en büyük mobilya tedarikçisidir.

Türkiye'nin Mobilya Sektörü İhracatındaki Başlıca Ülkeler (\$)							
Sıra	Ülke	2007	2008	2009	2010	2009-2010 Değişim (%)	Pay (%)
1	Irak	69.000.404	105.102.964	137.654.277	209.286.689	52,0	14,8
2	Almanya	140.897.108	161.912.304	122.142.439	135.370.095	10,8	9,6
3	İran	68.040.839	77.175.218	74.062.217	91.359.204	23,4	6,5
4	Azerbaycan	30.492.190	51.162.455	71.464.078	82.964.426	16,1	5,9
5	Libya	16.254.560	21.191.237	42.803.446	75.409.488	76,2	5,3
6	Fransa	74.234.640	82.021.287	66.864.096	73.808.445	10,4	5,2
7	Türkmenistan	12.738.937	23.797.801	38.783.450	47.017.947	21,2	3,3
8	Hollanda	53.185.371	59.635.510	49.673.449	46.635.929	-6,1	3,3
9	Yunanistan	56.104.279	63.673.597	48.050.623	42.396.452	-11,8	3,0
10	İngiltere	49.373.655	62.580.576	46.469.138	42.213.349	-9,2	3,0
	Diğerleri	511.591.393	678.807.669	500.608.280	568.498.197	13,6	40,2
TOPLAM		1.081.913.376	1.387.060.618	1.198.575.493	1.414.960.221	18,1	100,0

Kaynak : TÜİK verileri

Türkiye'nin Mobilya Sektörü İthalatındaki Başlıca Ülkeler (\$)							
Sıra	Ülke	2007	2008	2009	2010	2009-2010 Değişim (%)	Pay (%)
1	Çin	195.106.407	238.928.707	179.736.929	276.235.812	53,7	37,4
2	Almanya	96.314.994	105.484.224	60.566.330	75.180.263	24,1	10,2
3	İtalya	99.740.871	105.237.714	66.702.551	68.985.449	3,4	9,3
4	Polonya	37.032.167	42.083.001	41.529.214	39.413.200	-5,1	5,3
5	Fransa	47.827.630	47.195.697	26.172.553	35.973.646	37,4	4,9
6	İspanya	25.581.393	19.314.205	27.042.633	29.577.231	9,4	4,0
7	Vietnam	15.894.504	21.609.214	18.811.895	18.771.134	-0,2	2,5
8	Endonezya	23.462.894	19.211.224	16.634.055	18.723.289	12,6	2,5
9	Japonya	13.953.947	24.911.772	14.849.404	17.770.831	19,7	2,4
10	Romanya	7.314.031	9.275.457	10.387.968	14.632.244	40,9	2,0
80	Azerbaycan	7.200	2.451	35.735	12.579	-64,8	0,0
	Diğerleri	149.720.522	143.048.881	105.219.477	143.220.550	36,1	19,4
TOPLAM		711.956.560	776.302.547	567.688.744	738.496.228	30,1	100,0

Kaynak: TÜİK verileri

Türkiye ile Azerbaycan arasındaki mobilya dış ticareti incelendiğinde; dış ticaret hacminin sürekli olarak artış göstermekte ve bu artışa paralel dış ticaret dengesinin de Türkiye lehine giderek arttığı gözlemlenmektedir. 2004 yılında 8,9 milyon \$ seviyelerinde olan dış ticaret hacmimiz 2010 yılına kadar %827 oranında bir artış göstermiş ve 82,9 milyon \$ olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye-Azerbaycan Arasındaki Mobilya Sektörü Dış Ticareti							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Azerbaycan'a İhracatımız (\$)	8.945.873	13.825.471	17.977.974	30.492.190	51.162.455	71.464.078	82.964.426
Azerbaycan'dan İthalatımız (\$)	1.636	4.622	47.173	7.200	2.451	35.735	12.579
Dış Ticaret Hacmi (\$)	8.947.509	13.830.093	18.025.147	30.499.390	51.164.906	71.499.813	82.977.005
Dış Ticaret Dengesi (\$)	8.944.237	13.820.849	17.930.801	30.484.990	51.160.004	71.428.343	82.951.847
İhracat Değişim (%)	-	54,5	30,0	69,6	67,8	39,7	16,1
İthalat Değişim (%)	-	182,5	920,6	-84,7	-66,0	1358,0	-64,8

Kaynak: TÜİK verileri

Türkiye'nin Azerbaycan'a mobilya sektörü ihracat ve ithalatı ürün gruplu olarak incelendiğinde en çok ihracatımızın 9403 GTİP numaralı "Diğer Mobilyalar vb. Aksam-Parçaları" ürünlerinden olduğu ve 2010 yılı ihracatından %74 pay aldığı görülmektedir. 2009 yılına kıyasla bu ürün grubunda %21,5'lik bir yükselme gerçekleşmiştir. 9401 GTİP numaralı "Oturmaya Mahsus Mobilyalar, Aksam-Parçaları" ürünlerinin 2010 ihracatından aldığı pay %20'dir. 2010 yılında bu ürün grubu ihracat yatay bir seyir izlemiş ve 2009 yılına kıyasla %3'lük ufak bir artış gerçekleştirmiştir.

Türkiye-Azerbaycan Mal Gruplu Mobilya Sektörü İhracat-İthalatı (Bin \$)									
G.T.İ.P	Ürün Açıklaması	2007		2008		2009		2010	
		İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
9403	Diğer Mobilyalar vb Aksam-Parçaları	20.998	0	34.014	0	50.476	36	61.341	6
9401	Oturmaya Mahsus Mobilyalar, Aksam-Parçaları	6.916	0	12.643	2	16.180	0	16.703	6
9404	Somyalar, Şilte, Yatak, Yorgan, Yastık, Puf, Diz, Ayak Örtüleri vb.	1.874	7	3.037	0	3.135	0	3.516	1
9402	Tıpta, Cerrahide, Dişçilikte vb. Kullanılan Mobilyalar	704	0	1.468	0	1.673	0	1.404	0
	TOPLAM	30.492	7	51.162	2	71.464	36	82.964	13

Kaynak: TÜİK verileri

6. AZERBAJCAN'IN MOBİLYA HARİÇ AĞAÇ MAMULLERİ VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ

2006-2010 yılları arasında Azerbaycan'ın mobilya hariç ağaç mamulleri ve orman ürünleri sektörü dış ticaret verileri analiz edildiğinde dış ticaret açığının sürekli olarak arttığı görülmektedir. Azerbaycan'ın sektör ithalatı sürekli olarak artış göstermekte iken ihracatı ise yatay bir seyir izlemektedir. 2006 yılında 145 milyon \$ olan ülke ithalatı 2010 yılına kadar %113 oranında artarak 309 milyon \$ seviyesine yükselmiştir. Azerbaycan'ın ağaç mamulleri ve orman ürünleri ihracatı ise dalgalı bir seyir izlemiş ve 2006 yılında 4,4 milyon \$ iken 2010 yılında 6,1 milyon \$ mertebesine ulaşmıştır.

Azerbaycan'ın Mobilya Hariç Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri Sektörü Dış Ticareti (Bin \$)													
Yıllar	Kağıt-Karton		Odun ve Diğer Hamurlar		Ağaç-Ahşap Eşya		Orman Ürünleri		Diğer		TOPLAM		Dış Ticaret Dengesi
	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	
2006	2.220	45.761	20	37	1.266	52.981	95	207	738	46.525	4.339	145.511	-141.172
2007	1.526	55.206	37	58	1.617	71.926	559	613	2.146	63.321	5.885	191.124	-185.239
2008	1.683	80.563	26	267	1.944	82.781	489	2.180	1.682	76.609	5.824	242.400	-236.576
2009	1.955	79.195	5	276	943	86.084	450	1.014	1.050	78.608	4.403	245.177	-240.774
2010	3.082	82.809	9	533	1.053	164.649	471	779	1.472	60.979	6.087	309.749	-303.662

Kaynak: Comtrade

Azerbaycan'ın mobilya dışı ağaç mamulleri ve orman ürünleri sektörü ürünlerinin ithal ettiği ilk beş ülke olan Rusya Federasyonu, Türkiye, Avusturya, Ukrayna ve İsviçre ülkenin sektör ithalatının %80,3'ünü teşkil etmektedir. Azerbaycan mobilya dışı ağaç mamulleri ve orman ürünleri ithalatında 2. sırada yer alan Türkiye %21,4 pay almış ve Azerbaycan'a 66,3 milyon \$'lık ihracat gerçekleştirmiştir.

Azerbaycan'ın Mobilya Hariç Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İthalatında Başlıca Ülkeler (Bin \$)								
Sıra	Ülkeler	2006	2007	2008	2009	2010	2009-2010 Değişim (%)	Pay (%)
1	Rusya Fed.	52.535	75.822	86.745	83.730	152.670	82,3	49,3
2	Türkiye	31.922	45.504	59.834	61.913	66.263	7,0	21,4
3	Avusturya	12.895	13.950	21.341	21.719	12.324	-43,3	4,0
4	Ukrayna	7.285	6.677	10.276	7.987	9.357	17,2	3,0
5	İsviçre	1.540	2.102	5.104	6.059	8.059	33,0	2,6
6	Belarus	2.494	4.223	3.601	2.161	7.361	240,6	2,4
7	Litvanya	1.031	3.210	3.255	3.915	7.042	79,9	2,3
8	Almanya	2.434	5.316	6.835	6.042	5.705	-5,6	1,8
9	Çin	3.665	4.100	7.040	5.478	5.380	-1,8	1,7
10	İtalya	2.481	1.850	8.816	10.915	4.248	-61,1	1,4
11	Polonya	3.693	2.560	2.355	4.318	4.048	-6,3	1,3
12	İsrail	1.586	2.392	3.156	3.507	3.484	-0,7	1,1
13	Bulgaristan	1.846	1.495	727	810	2.926	261,2	0,9
14	A.B.D.	1.434	3.032	1.185	1.455	2.166	48,9	0,7
15	İngiltere	2.785	2.999	3.211	5.795	2.110	-63,6	0,7
16	Endonezya	19	120	223	450	1.567	248,2	0,5
17	Finlandiya	414	717	737	972	1.359	39,8	0,4
18	Çek Cumhuriyeti	997	1.575	1.005	1.308	1.317	0,7	0,4
19	İran	1.204	2.384	3.241	2.597	1.321	-49,1	0,4
20	Kanada	11	438	893	807	1.070	32,6	0,3
	Diğerleri	13.240	10.658	12.820	13.239	9.972	-24,7	3,2
	TOPLAM	145.511	191.124	242.400	245.177	309.749	26,3	100,0

Kaynak: Comtrade

7. TÜRKİYE İLE AZERBAYCAN ARASINDA MOBİLYA HARIÇ AĞAÇ MAMULLERİ VE ORMAN ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜ DIŞ TİCARETİ

Türkiye ile Azerbaycan arasındaki dış ticaret incelendiğinde dış ticaret hacminin sürekli olarak artış göstermekte ve bu artışa paralel dış ticaret dengesinin de Türkiye lehine giderek arttığı gözlemlenmektedir. Ekonomik krizin olduğu 2009 yılında %4 oranında küçük bir düşüş gösteren sektör ihracatının bu dönem dışında sürekli arttığı ve 2005 yılında 40,2 milyon \$ seviyelerinde olan ihracatımızın %140 oranında bir büyüme göstererek 2010 yılında 96,7 milyon \$ mertebelerine ulaşmıştır.

Türkiye-Azerbaycan Arasındaki Mobilya Hariç Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri Dış Ticareti (Bin \$)						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Azerbaycan'a İhracatımız	40.203	46.061	61.604	95.264	91.693	96.744
Azerbaycan'dan İthalatımız	451,3	343,1	623,9	302,5	201,8	142,6
Dış Ticaret Hacmi	40.654	46.404	62.228	95.566	91.895	96.887
Dış Ticaret Dengesi	39.752	45.718	60.980	94.961	91.491	96.602
İhracat Değişim	-	14,57	33,74	54,64	-3,75	5,51
İthalat Değişim	-	-23,97	81,85	-51,52	-33,29	-29,34

Kaynak: TÜİK verileri

Türkiye'nin Azerbaycan'a mobilya dışı ağaç mamulleri ve orman ürünleri sektörü ihracat ve ithalat ürün gruplu olarak incelendiğine en çok ihracatımızın Kağıt-Karton ve Odun Hamuru'ndan olduğu görülmekte olup 2010 yılı ihracatından aldığı pay % 55'tir. İhracat pay alan diğer sektörler sırasıyla Ağaç-Ahşap Eşya, Diğerleri ve Orman Ürünleridir.

Mal Gruplarına Göre Türkiye-Azerbaycan Arasında Mobilya Hariç Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri İhracat-İthalatı (Bin \$)								
Ürün Açıklaması	2007		2008		2009		2010	
	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
Kağıt-Karton ve Odun Hamuru	26.677	222,1	49.049	160,0	48.429	0	53.416	5,8
Ağaç-Ahşap Eşya	27.372	398,8	38.704	137,6	35.660	184,4	33.015	117,7
Diğer	7.520	3,0	7.458	0,9	7.508	12,1	10.089	19,1
Orman Ürünleri	35	0	53	3,9	97	5,3	224	0

Kaynak: TÜİK verileri

8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Azerbaycan özellikle Kafkaslara ve Orta Asya'ya açılan konumu nedeniyle anılan bölgelere ihracatımız açısından önemli bir yere sahiptir.

Ülkemizin ihracat potansiyeli ve Azerbaycan'ın ihtiyaçları dikkate alındığında anılan ülkeye yapılan ihracatımızın arttırılabileceği açıktır.

Azerbaycan'da faaliyette bulunan firmalar ile ticari ilişkiler kurulurken anılan ülkede serbest piyasa koşullarının uygulanması için gerekli yasal altyapının oluşturulmasında büyük bir mesafe kat edilmiş olmasına rağmen henüz tüm kurum ve kuralları ile uygulanmadığı hususunun önemle dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle, Azerbaycan'da yapılan ticari faaliyetlerde karşılıklı güven unsuru ön plana çıkmakta olup, ayrıca hiç bir açık nokta bırakmayacak şekilde hazırlanacak detaylı ana sözleşme, ihracatın her aşamasında yasal mevzuata tamamen uyulması ve karşılaşılan problemlerde konunun hemen Bakü Ticaret Müşavirliğimiz başta olmak üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşlarımıza bildirilmesi önem arz etmektedir.

Diğer taraftan, Azerbaycan'ın bazı Bağımsız Devletler Topluluğu ülkeleri(Rusya Federasyonu, Ukrayna, Gürcistan, Kazakistan ve Moldova) ile tercihli rejim içeren Serbest Ticaret Anlaşması (STA) yapması ve özellikle Çin Halk Cumhuriyeti'nden ithal edilen ucuz maliyetli ürünler nedeniyle Türk ürünleri söz konusu pazarda yoğun bir rekabet ile karşı karşıya kalmaktadır.

Ayrıca, gelişmekte olan Azerbaycan pazarına ihraç edilecek ürünlerimizin mutlak surette kalite yönünden yeterli olmasına itina gösterilmelidir. Çünkü, Almanya, Hollanda, ABD ve Japonya gibi gelişmiş ülkeler her geçen yıl Azerbaycan ithalatı içerisindeki paylarını artırmaktadırlar.

İki Ülke arasındaki dil, tarih, din ve soydaşlık birliği ticari ilişkilerin geliştirilmesinde önemli bir rekabet avantajı yaratmaktadır. Türkiye, ülkeye doğrudan yatırımında bulunan ülkeler arasında petrol dışı sektörler itibarıyla birinci sıradadır. Türk firmaları Azerbaycan'da çok çeşitli alanlarda özel sektörün kurulmasına ve gelişmesine öncülük etmiştir. Ülkemizin pazarda sürekli başarı gösterebilmesi için, olumlu bir Türk malı imajının yaratılması, ürünlerde kalite unsurunun ön planda tutulması, dağıtım ve satış kanallarında doğru yöntemlerin uygulanması ve tanıtıma önem verilmesi gerekmektedir. Ayrıca, ihracatçılarımızın pazarı ve hitap ettikleri alıcıların ihtiyaçlarını analiz etmeleri ve ülkede düzenlenen fuarlara katılmaları önem taşımaktadır.

9. FAYDALI ADRES VE LİNKLER

- **T.C. Bakü Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği**

Adres : Samed Vurgun Küçesi, 94 Bakü / AZERBAYCAN
Tel : +994 12 4413968
Fax : +994 12 4413906
E-posta: baku@ekonomi.gov.tr

- **Azerbaijan Republic Chamber of Commerce and Industry**

Adres : 31, Istiglaliyyat Street Bakü - 370001 AZERBAYCAN-NAHÇ.
Tel : +994-12-928912 Faks: +994-12-971997
E-posta: expo@chamber.baku.az
Web Sitesi: www.chamber.com.az
Sağlanan Bilgi Türleri: Dış Ticaret Eğitimi, Diğer Eğitimler, Hizmet Sektörü Haberleri, İhale Duyuruları, İhracat Mevzuatı, İthalat Mevzuatı, İthalatçı/Toptancı/Distribütör/Üretici Adresleri, Reklamcılık ve Tanıtım Bilgileri, Sağlık ve Teknik Düzenlemeler, Sektörel Pazar Bilgileri

- **Azerbaycan İstatistik İdaresi**

Adres : AZ1136 İnşaatçılar Prospekti - AZERBAYCAN-NAHÇ.
Tel : 00-99412-4389376
Faks: 00-99412-4382442
E-posta: sc@azstst.org
Web Sitesi: www.azstat.org
Açıklama: Azerbaycan'a ilişkin güncel istatistiki bilgiler alınabilir
Sağlanan Bilgi Türleri: Ülke Bilgisi, Dış Ticaret İstatistikleri, Üretim İstatistikleri

- **Azerbaycan Standartlar ve Patent İdaresi**

Adres : Mardanov Qardaşları Küçesi, 124 AZ1078 - AZERBAYCAN-NAHÇ.
Tel : 0099-412-4405154
Faks : 0099-412-4405224
Web Sitesi: www.azstand.gov.az
Açıklama: Patent, standartlar konusunda yetkili kurum.
Sağlanan Bilgi Türleri: Kalite ve Standartlar

- **AZPROMO-Azerbaycan İhracat ve Yatırımları Teşvik Fonu**

Adres : Bakü, Hassan Abdullayev 11, AZ1001 AZERBAYCAN-NAHÇ.
Tel : 00 99 412 598 01 47
Faks : 00 99 412 598 01 52
E-posta : office@azpromo.org
Web Sitesi: www.azpromo.org
Sağlanan Bilgi Türleri: Pazar Raporu/İstatistik Kaynakları, Sanayi Sektörü Haberleri, Sektörel Fuar ve Sergi Bilgileri, Sektörel Pazar Bilgileri, Ticari Bilgi / Talep Dağıtımı, Ülke Bilgisi, Üretim İstatistikleri, Yatırım Mevzuatı, Genel Fuar ve Sergi Bilgileri

- **Ministry of Economic Development**

Adres : 85, S. Askerova Street Baku - 1009 AZERBAYCAN-NAHÇ.

Tel : +994-12-959962

Faks : +994-12-971352

E-posta: office@economy.gov.az

Web Sitesi: www.economy.gov.az

Sağlanan Bilgi Türleri: Hizmet Sektörü Haberleri, İhale Duyuruları, Sektörel Pazar Bilgileri, Sektörel Yayın / Makale, Ticari Bilgi / Talep Dağıtımı, Ülke Bilgisi, Üretim İstatistikleri, Yatırım Mevzuatı

- **Trade Point Baku**

Adres : B. Medjidov 44/46 - 33 Baku - 1009 AZERBAYCAN-NAHÇ.

Tel : +994-50-2216234

Faks : +994-12-4983242

E-posta: aydin@kosia-smeda.com office@kosia-smeda.com

Web Sitesi: www.kosia-smeda.com/tradepoint/

Sağlanan Bilgi Türleri: Dış Ticaret Eğitimi, Dış Ticaret İstatistikleri, Gümrük Bilgileri, Gümrük Komisyoncuları, İthalatçı/Toptancı/Distribütör/Üretici Adresleri

- www.comtrade.un.org
- www.cia.gov
- www.tuik.gov.tr (TÜİK)
- www.igeme.gov.tr
- www.tusiab.org (Azerbaycan Türk Sanayici ve İşadamları Beynelhalk Cemiyeti)
- <http://atib.az/default.html> (Azerbaycan Türkiye İşadamları Birliği)

KAYNAKLAR

- Azerbaycan Cumhuriyeti Ülke Raporu-Ayşe Oya BENLİ/İGEME 2008
- İGEME Ülke Raporları/Azerbaycan Ülke Raporu
- TÜİK verileri (www.tuik.gov.tr)
- BM Verileri (www.comtrade.un.org)
- CIA The World Factbook (www.cia.gov)
- www.ekonturk.tr.gg/